

Promemoria

Förlängd giltighet av förordningen om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19

November 2020

Sammanfattning

Förordningen (2020:495) om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 trädde i kraft den 2 juli 2020. Förordningen är tidsbegränsad och gäller till utgången av 2020. I denna promemoria föreslås att förordningen ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen (2020:495) om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19.....	4
2	Bakgrund.....	5
2.1	Ökade risker på spelmarknaden till följd av pandemin.....	5
2.2	Ett förstärkt spelarskydd.....	5
3	Giltighetstiden för förordningen om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 förlängs.....	6
4	Konsekvenser.....	7

1 Förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen (2020:495) om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19

Regeringen föreskriver att förordningen (2020:495) om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19, som gäller till utgången av 2020, ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2021.

2 Bakgrund

2.1 Ökade risker på spelmarknaden till följd av pandemin

Under våren 2020 noterades förändringar på spelmarknaden som bedömdes bero på förändringar i samhället med anledning av spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. I flera europeiska länder vidtogs tillfälliga åtgärder för att begränsa riskerna på spelmarknaden till följd av pandemin. Exempelvis infördes i Spanien inskränkningar i rätten att marknadsföra spel, i Belgien ett tak för insatser om 500 euro per vecka och i Lettland återkallades tillfälligt licenser för spelföretag.

Med anledning av den rådande situationen under våren 2020 vidtog även delar av spelbranschen vissa åtgärder för att stärka konsumentskyddet. Den europeiska branschorganisationen EGBA, där bl.a. den svenska Branschföreningen för onlinespel ingår, presenterade den 30 mars 2020 riktlinjer för spelbranschen om återhållsamhet i marknadsföringen och om att informera om möjligheten att stänga av sig från spel. Spelbranschens riksorganisation publicerade vid samma tidpunkt en uppmaning till den svenska spelbranschen på sin webbplats om att ta ansvar i den rådande situationen, och att inte ägna sig åt långtgående nyrekrytering av kunder eller locka till mer spel än vad kundens ekonomi tillåter.

2.2 Ett förstärkt spelarskydd

I maj 2020 remitterades departementspromemorian Ett stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 (Fi2020/01934). I promemorian gjordes bedömningen att de åtgärder som spelbranschen vidtagit inte var tillräckliga för att hantera de stora risker för konsumenterna på spelområdet som det uppkomna läget innebar. Ytterligare insatser ansågs därför vara nödvändiga. I promemorian konstaterades vidare att det fanns en risk för att ett minskat utbud av landbaserade spel (spel som inte tillhandahålls online) och vadållningsobjekt, i kombination med ökad social isolering och ekonomisk utsatthet i samhället, skulle kunna innebära en risk för att konsumenter i högre utsträckning än tidigare sökte sig till särskilt riskfyllda spelformer som t.ex. onlinekasinon. De allvarliga ekonomiska konsekvenser som följer i spåren av coronapandemin, med ökad risk för arbetslöshet, sjukskrivningar och ekonomisk osäkerhet, bedömdes vidare öka risken för psykisk ohälsa, men också spelproblem. Statistik från Skatteverket och Spelinspektionen visade enligt promemorian också att de större utlandsbaserade spelbolagen, som har en stor andel av sina inkomster från onlinekasino, hade haft en stark tillväxt i mars 2020 jämfört med föregående månad. Mot denna bakgrund föreslogs att en ny förordning om tillfälliga spelansvarsåtgärder skulle införas.

Förslaget till förordning anmäldes till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjän-

ster, förkortat anmälningsdirektivet (notifiering den 29 april 2020, anmälningsnr 2020/264/S).

I departementspromemorian Reviderade förslag för ett stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 (Fi2020/02404) föreslogs därefter vissa ändringar i det ursprungliga förordningsförslaget.

Den 11 juni 2020 beslutade regeringen förordningen (2020:495) om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 (den tillfälliga förordningen). Förordningen trädde i kraft den 2 juli 2020 och upphör att gälla vid utgången av samma år.

Den tillfälliga förordningen innehåller bl.a. skärpta regler i fråga om insättnings- och förlustgränser samt inloggningstider. Vid kommersiellt onlinespel enligt 7 kap. 1 § spellagen (2018:1138) får den övre gränsen för insättningar enligt 14 kap. 7 § samma lag uppgå till högst 5 000 kronor per vecka. Vid spel på statliga värdeautomater på andra platser än på ett kasino gäller en motsvarande förlustgräns. Enligt förordningen är det även obligatoriskt för spelarna att begränsa sin inloggningstid vid kommersiellt onlinespel och vid spel på statliga värdeautomater på andra platser än på ett kasino. Vidare begränsas värdet av en bonus hos en licenshavare som tillhandahåller kommersiellt onlinespel, och vid spel på värdeautomater på andra platser än på ett kasino, till högst 100 kronor.

3 Giltighetstiden för förordningen om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 förlängs

Förslag: Förordningen om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 ska fortsätta att gälla till utgången av juni 2021.

Skälen för förslaget: Covid-19 är en allvarlig sjukdom. Det nya coronaviruset sprids mycket snabbt och Världshälsoorganisationen deklarerade den 11 mars 2020 att utbrottet av covid-19 är en pandemi. I Sverige och i resten av världen fortsätter spridningen av viruset. Till följd av att smittspridningen har ökat kraftigt i Sverige efter sommaren 2020 har Folkhälsomyndigheten beslutat om skärpta allmänna råd för flera regioner. De skärpta allmänna råden syftar bl.a. till att minska den fysiska kontakten mellan människor.

Smittspridningen innebär stora risker för konsumenterna på spelområdet. Det minskade utbudet av landbaserade spel kan, i kombination med ökad social isolering och ekonomisk utsatthet i samhället, innebära en risk för att konsumenter i högre utsträckning än tidigare söker sig till särskilt riskfyllda spelformer, t.ex. onlinekasinon. Vid införandet av spellagen konstaterade regeringen att en utgångspunkt för den nya spelregleringen är att den ska kunna användas under, eller relativt enkelt anpassas till, nya omständigheter på spelmarknaden (prop. 2017/18:220 s. 82).

Den tillfälliga förordningen är särskilt riktad mot kommersiellt onlinespel enligt 7 kap. 1 § spellagen. Forskning visar att spel på onlinekasino har en särskilt nära koppling till spelproblem och överskuldssättning. Sådant spel är också den överlägset vanligaste spelformen hos de personer som ringer den nationella stödlinjen för spelproblem. Exempelvis anger 45 procent av de som ringer stödlinjen att de spelar på kommersiellt onlinespel, medan 13 procent anger att de spelar på vadhallning online (Stödlinjen 2019). Vidare visar Folkhälsomyndighetens befolkningsundersökning att omkring 70 procent av insatserna på kasinospel och automatspel kommer från personer som har ett problemspelande, jämfört med ca 18 procent vid vadhallning (Swelogs 2018).

Även värdeautomatspel anses generellt sett vara en mycket riskfylld spelform. Trots att spel på värdeautomater har minskat de senaste åren, och endast utgjorde ca 4 procent av den totala nettoomsättningen på spelmarknaden 2018, är sådant spel fortfarande den tredje vanligaste spelformen för personer som ringer den nationella stödlinjen för spelproblem, med 9 procent av de kontaktsökande (Stödlinjen 2019).

Mot bakgrund av den fortsatta och ökande smittspridningen i samhället bör kraven på förstärkta spelansvarsåtgärder fortsätta att gälla även efter utgången av 2020. En förlängning innebär fortsatta begränsningar för framför allt den som har licens för kommersiellt onlinespel enligt 7 kap. 1 § spellagen. Insättnings- och förlustgränserna innebär fortsatta begränsningar i näringsfriheten enligt 2 kap. 17 § första stycket regeringsformen på så sätt att de inskränker licenshavarnas möjligheter att sälja spel till konsumenterna. De fortsatta inskränkningarna för licenshavarna och spelkonsumenterna bedöms dock vara proportionerliga i förhållande till behovet av ett stärkt spelarskydd.

Syftet med den tillfälliga regleringen är att skydda spelare vid sådant spel som anses vara särskilt riskfyllt. Det saknas anledning att nu göra någon annan bedömning av vilka spel som ska omfattas av den tillfälliga regleringen. De tillfälliga spelansvarsåtgärderna bör alltså även fortsättningsvis riktas mot kommersiellt onlinespel och värdeautomatspel. Spelansvarsåtgärderna bör vidare fortfarande gälla endast under en begränsad tidsperiod och inte längre än nödvändigt. Eftersom det är mycket svårt att bedöma hur länge smittspridningen kommer att påverka samhället är det lämpligt att giltighetstiden förlängs till utgången av juni 2021.

4 Konsekvenser

Förslaget till en förlängning av giltighetstiden av den tillfälliga förordningen syftar till ett fortsatt stärkt konsumentskydd till följd av den alltjämt pågående spridningen av det nya coronaviruset genom att begränsa spelandet på särskilt riskfyllda spelformer. Under den tid som förordningen förlängs bedöms de konsekvenser som angavs i departementspromemorian Ett stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 och departementspromemorian Reviderade förslag för ett stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 kvarstå. Förslaget får framför allt konsekvenser för spelarna, den som har licens

för kommersiellt onlinespel enligt 7 kap. 1 § spellagen och tillsynsmyndigheterna.

Den tillfälliga förordningen har utformats så att den som har licens för både kommersiellt onlinespel och t.ex. vadhållning kan undvika att omfattas av regleringen om insättningsgräns genom att välja att avstå från att tillhandahålla kommersiellt onlinespel på sina webbplatser eller avstå från att tillhandahålla denna spelform till de spelare som angett en högre insättningsgräns än 5 000 kronor per vecka (se promemorian Reviderade förslag för ett stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19).

Enligt 18 kap. 14 § första stycket 3 spellagen ska spelmyndigheten återkalla en licens om licenshavaren under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som licensen avser. Licenshavare som inte tillhandahåller kommersiellt onlinespel riskerar därför att få sin licens återkallad om förordningen förlängs och de fortfarande inte tillhandahåller denna spelform. En förlängning av förordningen kan därmed leda till att en licenshavare inte längre kommer att kunna undvika att omfattas av den tillfälliga regleringen genom att inte tillhandahålla kommersiellt onlinespel och samtidigt behålla sin licens. Denna nackdel för de licenshavare som eventuellt valt att utnyttja möjligheten att inte omfattas av den tillfälliga regleringen får emellertid anses vara godtagbar i förhållande till syftet att tillfälligt minimera de särskilda risker som kommersiellt onlinespel medför.

Förslaget innebär att Spelinspektionens tillfälligt utökade tillsynsområde kvarstår ytterligare en tid. De ökade kostnader som detta merarbete kan medföra bör dock kunna hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ram.

Förslaget kan även fortsätta påverka statens intäkter från spelskatt, eftersom bl.a. möjligheterna att spela för höga belopp kommer att vara fortsatt begränsade. Eftersom syftet med förslaget främst är att motverka att spelandet ökar, och inte att det ska minska, bedöms dock effekterna på statens inkomster även fortsättningsvis vara begränsade.